

tage Dyrkningen og dens Resultat til Grundlag, naar man vil bedømme, hvad det Hele i Virkeligheden har paa sig og er værd. Efter det, jeg har set, er der i Møbsætning til de Indvendinger, som ere bleve fremsatte fra det ærede Medlem for Aarhus Munts 3die Valgkreds (N. Jensen), og som jeg i alle Henseender skal tiltræde, fra deres Side, som tale for Sukkerroedyrkningen, paastaet, at der skal kunne avles paa en Lønde Land indtil 300 Centner. Det skal være Maximum for Dyrkningen; i det Mindste har jeg ikke set noget større Læs anført. Dette Maximum er ikke synderlig stort, og jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, at, udregnet uden alle paaløbende Omkostninger efter den her opgivne Pris for Sukkerroer, vil det pr. Lønde Land kunne give en Indtægt af 249 Kroner. Men jeg tror ikke, at nogen virkelig Landmand vil modsigge mig, naar jeg siger, at den almindelige Foderroer, som ikke er nær saa kjælen, ikke nær saa vanskelig at opelste, kan under heldige Forhold give indtil 400 Løn-der pr. Lønde Land, og en almindelig Pris — jeg vil ikke sætte den høieste — her paa Sjælland for den almindelige Foderroer er jo i gammel Regning 4 Mark pr. Lønde. Vil jeg tage begge Maxima, kommer jeg i det ene Tilfælde til 249 Kr. og i det andet til 533 Kr. pr. Lønde Land. Nu kan man sige, at det er et Maximum, og at det ikke vil lykkes at faae det frem; meget rigtigt, men tilnærmelsesvis vil det langt bedre lykkes at faae Maximum frem ved Foderroen end ved Sukkerroen, og det stadfæstes ved Alt, hvad der er fremkommet fra Landmænd ved Forsøg. Dernæst skal jeg tillade mig at vende mig til Benyttelsen af dette Stof, og da komme vi først dertil, at Sukkerroen maaske er saa meget mere værd i kvalitativ Henseende, at den som Foderstof fuldstændig overveier Foderroen, selv efter at Sukkerstoffet er taget bort. Derfor dette er Tilfældet, vil Regnestykket vise sig noget bedre, men efter den Erfaring, jeg er kommen til gjennem andre Landmænd, er det slet ikke Tilfældet. Sukkerroen har, i og for sig i alt Fald, en noget større Værdi, men dens Afald har slet ikke større Værdi end den egentlige Foderroer. Dertil kommer, at ved Sukkerroeffaldet komme Transportomkostningerne baade frem og tilbage til og fra Fabrikkerne med i Betragtning, men dem er den fri for, der avler Foderroer og fører dem hjem til sig; han kan i alt Fald indskrænke Befordringen til det mindst Mulige og til at foregaa leilighedsvis. Jeg tror ikke, at det gaar an at læste Brag paa disse Momenter, thi jeg tror, at det vil i høieste Grad vise sig afgjørende over for Sukkerroedyrkningen, navnlig for Smaafolk, som man saa meget har hørt for Die, naar der har været Tale om at bringe Sukkerroedyrkningen frem som Støtte for vort Agerbrug. Netop for deres Bedkommende vil Sukkerroedyrkningen vise et langt ringere Resultat end Dyrkning af Foderroer, tildeels paa

Grund af selve det rimere Udbytte, men tildeels ogsaa og navnlig paa Grund af de Omkostninger, der falde derpaa ved Transporten, ikke at tale om, at mangfoldige af disse Smaafolk, der skulle dyrke disse Roer og have den store Indtægt af dem, ikke selv have Befordringsmidler, men maa leie dem og undertiden ikke engang kunne faae dem. Om man endogsaa tænker sig Sukkerroens Dyrkning udbredt i meget stort Maal, vil man komme til, at man vil faae ikke ubetydelige Afstande til og fra Fabrikkerne med Afaldet, og naar det ærede Medlem for Odense (S. Koch) har fremhævet her, at hvad der vælger Fabrikken i Odense, er Mangel paa Raastof, taler Intet i høiere Maade imod hele den Argumentation, man har villet fremføre for Sukkerroedyrkningen. Det er netop et meget væsentligt Moment. Der have vi Erfaringen for os; der mangler ikke Kapital, Dygtighed eller Arbeidskraft i Odense, men man kan ikke faae Roer, og hvorfor ikke? Fordi man ikke vil dyrke dem. Da hvorfor vil man ikke dyrke dem? Fordi det ikke betaler sig. Det er ganske simpelt Sag. Men for at faae det til at betale sig vil man have Staten til at række en Pengehjælp og saaledes paa kunstig Vis føre Smaafolk og ogsaa store Agerbrugere ind i en Retning, som det, naar man en Gang er kommen ind i den, ikke er let at komme bort fra. Er det imidlertid først kommet dertil, saa vil jeg tillade mig at spaa en lille Kjende om, hvad Fabrikkerne saa ville gjøre: Saa ville de sætte Prisen paa Roerne ned til det Normale, og saa kunne de, der dyrke dem, se, om det vil betale sig for dem. Det er ogsaa blevet fremhævet, at der er patriotiske Følelser og Opfattelser i denne Sag. Ja det er meget smukt. Men jeg tror ikke paa, at Fabrikker og Industrier fremstaa og fremmes i noget som helst Land, heller ikke i Danmark, af patriotiske Hensyn. Nei, det, man har i Sinde at indvinde ved Fabrikker og Industrier, er Penge, og kan man ikke indvinde det, vil man faae at se, at saa vil Patriotismen meget hurtig slippe op. Selv om vi nu støtte disse Fabrikker saaledes, at de en Tid lang kunne bestaa, er jeg overbevist om, at de Anstrengelser, der skulle til, naar Statens Hjælp hører op, naar de ikke imidlertid have fundet Beskyttelse gjennem Toldbloven, vilde være saa store, at det vil vise sig, at det kun har været en Galgenfrist, der har været givet dem, og at Statens Penge ville gaa samme Vej som de private Mænds. Dertil vil jeg ikke række Haand. Det er mig ikke muligt, i ethvert Fald ikke for Ojeblikket, at overbevise mig om, at Sukkerroens Værdi for vort Agerbrug er i nogen Henseende værdig til den varme og kraftige Umbefaling, den har faaet. Men endnu mindre kan jeg se, at man ad kunstig Vej bør med Penge beskytte den Art Industri, som ikke kan bestaa ved egen Hjælp. — Imidlertid, der er gjort andre Hensyn gjældende, navnlig Hensyn til Arbeideren. Men er det nu givet, at